

Schwarz

Anul I. No. 4

Aprilie - 1934

Onor.

Red. Rev. n. Lauri

Str. Armurierilor 8

Medias

ROD NOU

FRÂNGUERLE:

*Nu e sărac cel ce n'are tată,
ci e sărac cel ce n'are învățătură.*

Antim Ivireanu.

Revistă literară, artistică și științifică.

Exemplarul lei 4.

R O D N O U

TĂLMĂCIRI ...

Oricine încearcă să se smulgă vieții superficiale și să-și cerceteze adâncurile sufletului, își dă seamă că aspirațiunile adevărate, chemările fundamentale și continui sunt altele decât cele pe care le agită la suprafață. Toate acestea se exprimă printr'o sete nepotolită după absolut, către aflarea lui se îndreaptă toate năzuințele și căutările neobosite ale omului.

Pentru că, aparținând într'o egală măsură lutului și duhului, având ochi de vultur și aripi fragile de fluture, omul rămâne întotdeauna departe de obiectivul viziunii sale. Numai până la extaz, și nici acolo pe deplin, n'a putut ajunge omul prin propriile sale puteri. O ascenziune integrală și efectivă până la ținta supremă a aspirațiunilor sale, numai absolutul concretizat sub forma cea mai desăvârșită, — a persoanei lui Iisus —, ne-a învățat și ajutat s'o întreprindem cu izbândă.

Într'acei „Cuvântul trup s'a făcut“ constă toată veracitatea și valoarea educativă a doctrinei creștine. Creștinismul răspunde tuturor exigențelor psihice ale organismului moral. Prin aceasta, morala creștină are o valoare educativă incomparabilă. Astfel, există o perfectă concordanță între învățăturile creștine și exigențele intelectuale ale omului. Nu se sacrifică nimeni o idee decât dacă este singura adevărată. Dogmele sunt deci fundamentul doctrinei practice.

Datoriile morale ale creștinului sunt poruncite de Dumnezeu—absolutul—garanție supremă a caracterului lor universal obligatoriu și probă sigură de veracitate. Dumnezeu asigură eficacitatea, respectând totodată libertatea omului, întrucât Dumnezeu viază în însăși inima conștiinței morale.

El îi este legea organică. Dumnezeu este la origina actelor noastre cauză formală și exemplară; trăește în noi sub forma de cauză eficientă, ajutându-ne să le îndeplinim; îl găsim deasemeni, la capăt ca sancțiune supremă a conduitei noastre. Speranța, luminată de credință și realizabilă prin iubire, devine pârghia puternică a energiei noastre, transformând-o în forță creatoare. Dumnezeul creștin există ca persoană vie și activă, concretă—în afară de noi și în noi înșine. Este transcendent și immanent în acelaș timp.

Revelația obiectivă din cărțile sfinte și din persoana lui Hristos, și cea subiectivă din sufletul nostru, comunică omului eumini călăuzitoare pentru conduita sa.

Sentimentul religios constituie pentru creștin motivul comun, inspirația identică și constantă a actelor sale cele mai diverse. Creștinul raportă la Dumnezeu datoriile cele mai neînsemnate ca și hotărârile cele mai grave. De aceea, aceste datorii sunt universale și precise. Ele exprimă în formula lor absolută puncte de direcțiune constantă a naturii umane.

Omul își vrea acțiunea sa durată în eternitate. De aceea și fundamentul intelectual al moralei sale îl vrea universal, etern, sigur, absolut. Singur creștinismul îl poate da așa.

Dar ideea n'are o valoare imperativă, ci numai una indicativă. Pentru a deveni idee-forță, trebuie să se integreze tendințelor psihice afective. Numai aliindu-se unui sentiment pe care-l luminează și dela care împrumută în schimb forță, poate avea priză asupra voinței. În creștinism, gruparea sistematică a tuturor elementelor reprezentative ale dogmelor în jurul unei persoane vii și concrete—Hristos —, provoacă în tendințele noa-

stre raționale și sensibile, înboldiri corespunzătoare, înclinându-le spre acțiune.

Credința vie în Iisus concentrează toate resursele sentimentale și pasionale și le grupează într'o masă compactă de energii spirituale. Persoana lui Iisus, apoi, realizând într'o formă obiectivă și vie unirea intimă a umanității cu divinitatea prin iubire, oferă un prețios mijloc de eficacitate, care este imitarea lui Dumnezeu. Viața lui Iisus, a Sf. Fecioare și a sfinților sunt interpretări umane ale vieții divine; prin imitație pur în mișcare facultățile emotive și active ale creștinului. Incorporarea vitală a realității divine în tendințele noastre afective ne permite de a o experimenta. Această incorporare nu este însă posibilă fără ca să posedăm în noi elemente supranaturale de asimilare. Sunt opera grației divine. Vehiculate harului divin sunt sf. Taine. Fără acțiunea divină și efectele ei în noi, credința n'are forță.

Binele prezentat de morala creștină voinței este destul de universal și concret, pentru a răspunde tendinței voluntare fundamentale, fiind astfel capabil să explice toate actele de voință ulterioare. Tendința fundamentală a voinței vizează. Ființa absolută, sub aspectul Binelui, neputând pune limite voinței, precum nici cunoașterii. Dumnezeu creștin este acest absolut, Binele suprem, obiect al tendinței fundamentale a voinței, condiție indispensabilă de eficacitate.—Dar obiectul voinței trebuie să fie pe lângă universal și concret. Or, morala creștină o este viață, al cărei ideal s'a întrupat în Iisus, apostoli, sfinți și alte personalități creștine. Rolul creștinului se poate mărgini deci la acela de imitare. Este, prin aceasta, accesibil omului în condițiile imperfecte ale existenței terestre.

Viața lui Iisus, în deosebi, este realizarea perfectă a vieții ideale. La picioarele Crucii și în fața mormântului Său—rămas gol prin Înviere, - învățăm că iubirea alimentează sacrificiul și că numai însângărând printre spinii Calvarului înflorește bucuria unei rodiri noi: Învierea,—ascenziunea noastră pe culmile de slavă ale spiritualității ideale.

Sacrificiul lui Iisus pe Cruce stabilește definitiv adevărul, că drumul la desăvârșire trece neapărat prin Golgota sacrificiului, după ce și-a luat ca punct de plecare și însoțitoare iubirea. Iar Învierea este garanția izbânzii în opera aceasta de creație a ființei noastre duhovnicești.

Este bucuria scopului atins.

Prof. C. Pavel.

SCRISOARE.

Lui Bubuluzzi

—Îți aduci aminte?

Eră toamnă?

(Poate prima toamnă, cea din urmă poate)-

Nu-ți aduci aminte?

Parc'a fost, și parcă n'a fost niciodată...

Tu erai amanta,

Eu eram amantul.

Tu erai amanta stăvilor concave,

Eu eram amantul stelelor bolnave.

...Și eră amurg...

Sub metamorfoza viselor dospite

Ne uitam cum curg

Păsările albe către zări cernite,

Și cum, vestefite,

Frunzele desprinse de pe crengi deșarte

Îngânau cu vântul prohodiri de moarte.

—Nu-ți aduci aminte?

Noi le ascultam —

Și credeam că, poate,
Dorurile toate

Intr'o zi târzie, or să bată'n geam:

Și la mine,

Și la tine...

Apoi ne-am pierdut

Și de cei puțini

Ce mai lânzețeau uitați prin grădini—

Și printr'un sărut

Ne-am legat pe veci:

Eu de tine,

Tu de mine...

Și venise noaptea.

Și cum eră noapte, stol de lilieci

Ne țeseau povestea fără de cuvinte

Și-o purtau pe aripi stacojli și grele

Cum purtai tu mâna pe genele mele

—Nu-ți aduci aminte?

Parc'a fost și parca n'a fost niciodată,

Când, uciși de dorul dragostei eterne,

Coboram spre casă ca două lanterne

Ce-și purtau feștila neîntruchipării:

Când prin miezul nopții, când pe al cărării.

—Nu-ți aduci aminte?

Eu eram amantul,

Tu erai amanta.

.. Și era și toamnă,

Și eră și noapte...

—Poate prin biserici, diavoli, deșirau metanii coapte...

—Eu mi-aduc aminte.

Tu nu-ți mai aduci?

..Când am vrut la despărțire, să ne spunemi trei cuvinte,

Nu ne-am spus: „Unde te duci?“

Ci așa: —

Ce ți-a venit ție,

Ce mi-a venit mie,

Că ne-am spus: „Adio!“

Și ne-am despărțit...

Eu m'am dus pe urmă-acasă.

(Tu unde te-ai dus?)

Și mi-am pus la suflet doliu,

(Și tu ce ți-ai pus?)

... Nu-ți aduci aminte..?

Și eu am fost student!

Radu s'a barbierit. Și'a pus gulerul, papi-onul și'a mai dat cu pieptenele odată prin păr, s'a uitat iarăși în oglindă, apoi s'a întors spre Lily:

—De data asta mă duc.*

—Lasă-mă, nu te mai cred! De când tot te duci...“

—Imi pare rău! Când îți spun eu. Atunci a fost altă ceva. Știi că mi s'a agățat haina de cuiul acela... dar acuma mă duc: sunt la ușă, imi iau o poziție dreaptă, privesc de sus și'ntreb „D-l Director al teatrului este aici?“

„Da“ Dacă-mi răspunde așa, intru înăuntru fac un compliment, îmi iau iar poziția de din'nainte, fac doi pași, dau mâna și mă recomand: „Radu Bănățeanu, bacalaureat“. „Cedoriți?“ „O cerere de înscriere la clasa de teatru a D-v.—bine înțeles cu examen“...

—Fugi! Sunt sigură că n'o să te duci
Sunt sigură.“

—Nu mă cunoști!... Imi dau cuvântul că mă duc!... Dar... pentru asta... știi... ca să iau un taxi... nu de alta, dar să nu mă creadă vre'un pierde vară... și...

—Știu, știu... ceri iar parale

—.. Dacă se poate... nu mult...“

—Dar să te duci!

—Sigur frate, se poate. Când spun eu!“...Pa!“
Pa“.

Radu a plecat. N'a mai luat mașină. (Dece să tacă risipă?) S'a întâlnit cu Fany.

—Unde Radule?

—La Director.“

—La Director acuma? Pe căldura asta? Hai să mergem să ne răcorim c'o bere!

—Fugi dragă, lasă-mă să mă duc!“

—Eh! parcă... pe urmă n'ai timp. Prea ești copleșit de căldură, ai să te înviiorezi puțin.

—Mde. Haide, dar repede, numai un șpriț.“

—Sigur, sigur!“

Au intrat în bodegă. Sau întâlnit c'un alt grup care se „desmeticeau“ și ei de căldură. S'au întâlnit, s'au contopit. „Un șpriț!“ comandă Radu... „O baterie“ completează Fany la urechea chelnerului.

* * *

Erau orele trei noaptea; cu toate acestea nimeni dintre consumatorii particulari din bodegă nu plecase. Radu convertit în sfârșit că nu mai poate pleca la Director suit pe masă dirija corul chefiilor. Cantau cu toții, cânta și singur. Tocmai terminase ultimele măsuri ale unui cântec, când, un domn bătrân dela o masă din fund, cu lacrimi în ochi, cu sufletul plin, se apropie de prupul lor și plin de entuziasm exclamă tare să fie auzit de toți: „Și eu am fost student!“...

Sgomote, un „trăiască“... Bun sosit...!!...

Domnul s'a înbrățișat cu Radu și plin de fericire l-a sărutat. Apoi suiți amândoi pe masă, înbrățișați, cu paharele pline, au cântat: „Adio! viața de student!“... Domnul plângea. Ochii lui Radu erau uzi...

Intr'un târziu s'au liniștit. Așteptau să nceapă trecerea tramvaelor să se ducă acasă. Fostul student, bătrânul necunoscut, dormia cu capul pe masă. Pareea așa de trist!... Visa poate... La ce?... Isi reinviase încă odată, numai o seară, întreaga tinerețe!... O'ntreagă tinerețe... Radu cu părul sburlit,

cu gulerul desordonat, trăsese la o parte pe un chelner care moțăia și cu cuvinte întretăiate de sughituri îl chinuiau să înțeleagă de un ceas: „Știi... Director... Teatru... Eu... Lily... bani... Director... Lily“.....

Un tramvai gol trece cu vatmanul somnoros; s'a oprit în stație.

S'au suit cu toții. Au pornit. În leganatul plăcut al vehiculului au adormit. Doar Radu nu. Se muncia și aici să lămurească pe taxator: „Lily... Teatru... Cald... bodegă,.....“

Dorin Moiescu.

ZI SFÂNTĂ.

*Astăzi este ziua sfântă
Ziua milei și dreptății,
Astăzi Domnul va cuvântă,
S'a sculat din groapa morții*

*A'nviat Christos cel Sfânt,
După-a-sale chinuri.
Inviat-a pe pământ,
Domnul din seninuri.*

*Bucurați-vă noroade
De pe marele pământ,
Bucurați-vă azi toate
Că'nviat-a mielul blând.*

*Lăsați toate în uitare:
Ţra, cearta, viclesugul
Și gândiți-vă departe.
Dumnezeu croit'a drumul*

*Indreptați-vă deci gândul
Înspre domnul lăudat
Și vestiți dearândul
Că Cristos a învitat!*

Tlty Moiescu.

Christos a înviat.

(Fragment)

Noaptea învierii... Ceva misterios plutește în aer. Doar vântul adie ușor și clopotele bat, chemând la rugă pe credincioși.

Dinspre conac, o umbră coboară liniștit. La lumina palidă a lunii se poate observa mai bine. Acoperit cu o pelerină neagră, omul arăta a fi tânăr, cu privirea și gestul hotărât.

Pe marginea cărării ce duce spre sat unde să găsește un lanț de tufişuri dese.

Printre tufişuri, doi ochi scânteietori și plini de ură; urmăreau umbra. Iat-o și pe ea trecând prin fața tufelor. O mână înarmată se ridică și se repezi asupra umbrei.. Omul căzu gemând la pământ. Iși perdu cunoștința.

Când se trezi deschise ochii cercetători și-î aținti asupra celui ce-l atacasese, Când îl

observă mai bine, se căzni să-și aducă aminte, unde a mai întâlnit el omul acesta. Tresări...

— „Ah!... Da!... e! trebuie să fie...”

Celălalt îl privea tot așa de crud ca mai înainte. În fine rupse tăcerea. Tuși.

— „Hei, boierule—rânji el—mă mai cunoști?..”

Cel doborât simțea că puterile-i slăbesc.

Încercă să se ridice, dar simți o usturătură la umărul stâng, îi se făcu roșu înaintea ochilor și căzu gemând pe spate.

— „Stai, nenisorule!—continuă celălalt—nu te grăbi, că te duci și la plimbare, că parcuri sunt la oraș berechet!..”

„Tot nu ți-ai adus aminte de mine?..”

Rănitul făcu semn ușor din cap, ca și când ar fi vrut să spue:— „Da, da, te cunosc!..”

Puterile-l părăsiră complet. Noaptea și ningeă lintița stelelor.

*

După scurt timp își reveni. Gemea ușor.

Pe cărarea alăturată se auzea zvon de glasuri și răsete. Întoarse privirile într'acolo și zări mai multe punctulețe luminoase. Căută să-și amintească ce se întâmplase cu el. Noaptea învierii... Vasile.. lovitura.. dar de ce?!... de ce?!..

— „Da, da, avea dreptate Vasile când l'a lovit,—râse amar: Hî, hî, hî,... păi cine i-a stricat fericirea omului?—El!.. căci el s'a căsătorit cu Anuța, care era în dragoste cu Vasile.

— „Da, voiuri muri chiar în noaptea când Iisus a înviat. Da se vor vedea, se vor căsători și el... el... va putrezi în pământ...”

— „Dar, viața mea ce-a fost mai mult de cât un chin?... Bine, bine că scap!..”

*

Glasurile se auzeau tot mai aproape.

— „Christos a înviat!”

— „Adevărat c'a înviat!”

Cu o ultimă sforțare, șopti și el ca un ecou;

— „Cu 'adevărat a înviat!”

W. Y. Simicel.

Ștefan Petică

Omul.—Valoarea operei poetice.

Generația de azi nu dă așa mare importanță acelor oameni, care au trăit puțin și bine-înțeles, au scris și puțin.

Desigur, aici vreau să mă refer numai la acei oameni care au ocupat și ocupă un loc, cât ar fi de mic, în istoria literaturii române.

Și acum să vedem ce glorie a geniului românesc a ascuns pământul!

Ștefan Petică s'a născut în ziua de 5 Octombrie 1877, în satul Bucești (jud. Tecuci), ca fiu al răzeșului Enache Petică, care era întotdeauna gata să ia parte la orice protestare contra nedreptăților. A ținut atât el cât și mama poetului, ca fiul lor Ștefan să fie purtat prin școli, începând cu cea din Liești (sat lângă

Bucești), unde Petică învătă cursul primar. După ce termină cursul primar, trecu la gimnaziul „D. A. Sturza“ din Tecuci și mai târziu, în 1893, a continuat liceul real „Nicolae Bălcescu“ din Brăila. Bacalaureatul l-a luat la București în 1897. Dela această dată până aproape de sfârșitul vieții, Petică își închină toate puterile sufletului său literaturii și gazetării române. Încă, decând era elev, s'a aliat la mișcarea socialistă, de atunci, condusă de I. Nădejde și V. G. Morțun. Nimeni nu bănuia pe atunci, înainte de 1896, că Petică va fi premergătorul poeziei nouă și creatorul de mai târziu.

Din 1898 a plecat la București, fie atras de mișcarea socialistă, fie pentru ași continua studiile universitare. Poate și pentru una și pentru alta. Lipsa de mijloace l-a obligat să intre, ca student, în redacții alături de alți tovarăși, de unde însă n'a eșit înainte să fi fost răpus de boală, în primăvara anului 1904. Socialismul lui Petică s'a manifestat până în anul 1898. Dela această dată, îl găsim în articolele publicate, ca un naționalist luminat. Se face greșeală când se caută în opera lui poetică manifestări de credințe socialiste.

În opera lui Petică nu vom găsi nici elementul social, așa cum era indicat de critica vremii (Gherea) și nici pe cel cultural, indicat de altă direcție critică (T. Moisescu), căci „socialul“, cât și „culturalul“, Petică le-a manifestat în articole și studii de sociologie și critică literară, rânânind ca în poezie să exprime cu totul altceca și anume subiectivitatea, avântul către ideal, care au loc să se miște liber în poezie, și nu-le este locul de mișcare în articole de știință obiectivă.

* *

În ultimul timp a fost bibliotecar la Ministerul de Agricultură și Domenii. Invins de greutatea vieții, bolnav, părăsește Bucureștii și revine în primăvara anului 1904 în satul Bucești, unde sub privirea caldă a părinților săi, în ziua de 16 Oct. 1904, în etate de 27 ani, își dă obștescul sfârșit.

S'a vorbit o clipă de moartea ziaristul Ștefan Petică, nimic însă de poetul poemelor și serenadelor.

* *

Acum după ce am văzut cine a fost Șt. Petică, să ne dăm seama și de valoarea operei lui poetice.

Ca să ne dăm seama de valoarea operei poetice a acestui poet, trebuie să ținem neconținut socoteala de două împrejurări; a) cât a trăit și b) în ce vreme a trăit. Douăzeci și șapte de ani de viață, sunt prea puțini pentru o carieră practică, dar mai ales pentru dezvoltarea unei individualități artistice și într'o vreme în cari eminescianismul și poporanismul sugrumau aproape toate talentele și tiranizau aproape toate conștiințele.

Tot în acest timp, între anii 1898—1904, epocă în care a scris și publicat Petică opera sa poetică, literatura noastră se găsea la o răscruce. Cei grupați în jurul revistei „Semănătorul“, încercau o direcție nouă, cu tendința de a pune literatura în serviciul culturii naționale și politice, dând întietatea elementului țărănesc. Pentru a reuși semănătoriștii au încercat să înobușe mișcarea literară și artistică simbolistă, produs al curențelor venite din Franța. La semănătoriști s'au grupat folkloriștii și poporaniștii, încât numărul s'a ridicat considerabil, față de simboțiștii izolați. Deci, lupta s'a dat cu forțe neegale. Un premergător al simbolismului român a fost Șt. Petică. Poemele lui n'au avut cinstea să fie citite în saloanele din București, acolo unde moda de scurtă durată, cerea să se citească poezia țărănească sau regionalistă, pe care desigur, între conversațiile franțuzești, era prea puțin înțeleasă și mai ales simțită. Abia după douăzeci de ani, în cazul nostru, apare în judecata obiectivă poezia nouă pe care a

reprezentată de Petică, în timp ce curentul semănătorul a rămas numai ca un curent cultural, transformat apoi în demagogie, pentru a fi pierdut în partidele corespunzătoare ale țărănismului și ale naționalismului politic.

Consecvenți principiului că opera și individualitatea unui scriitor se rezumă în paginile sale cele mai scintilănoase și originale pe care le-a scris vom foileta volumele de poeme: „Fecioară în Alb” „Cântecul Toamnei” și „Serenade Demonice”. În ele se întrupează cele două și singurele aspecte ale talentului lui Șt. Petică: *Visul și Realitatea*. Poezia lui în primă față,—muzicală, melancolică și aproape vapoasă și în care emoția e filtrată și purificată,—cuprind o poezie de interior și de adâncuri sufletești, într’un cuvânt, o poezie spiritualizată; în care domină *visul*,— pentru a deveni, în a doua față; o poezie mai aspră și mai brutală și în care domină *realitatea* și oboseala în fața aceluiaș decor: viața, completată cu o poezie mai rezumativă, mai sintetică și în care adeseori, sentimentul e înlocuit prin idee și înfășurat în simbol. Ambele poezii sprijinite pe imagini vii, plastice, vizuale și mai ales surprinzătoare.

Dè exemplu: *Peste balconul de ghirlande
Te-apteli și stai pierdut’n vis
Ca o coloană de lumină
Intr’un amurg de paradis.*
(Fecioara în Alb pag. 30)

Și acum să ne punem următoarea întrebare: cum a putut răsări această poezie în epoca eminescianismului și a poporanismului?—Iată miracolul și valoarea poeziei lui Ștefan Petică.

„Fecioara în Alb”—primul volum de poeme—cuprinde o poezie muzicală, melancolică și aproape vapoasă.

*Apune soarele pe dealuri
In slava purpurie de sânge
Și răsunând adânc din valuri
Dolnește un glas și par’c’ar plânge
De simți o caldă odieră
Trecând pe fruntea ta curată*

*Ca și o șoptă care piere
Sub bolta serii înstelate
Să știi că-ți ruga mea senină,
Ca visul nopților de vară
Ce se înalță’n umbra lină
In coasul jertfelor de seară...*

(Fecioară în Alb, pag. 26)

Această poezie avem impresia că trebuie citită încet, aproape suspinând. Ne simțim furați întocmai cum în unele seri de primăvară sau de toamnă târzie, răpiți de gânduri și de tristeți nelămurite. Volumul „Fecioara în Alb” mai cuprinde unele poeme—foarte puține—ale căror contururi și sentimente sunt mai reliefate, păstrând totuși aceeași muzicalitate a versului și acelaș isvor al inspirației, melancolia.

În sfârșit, ceace ridică, în general, valoarea volumului „Fecioara în Alb”, e continua preocupare de o atmosferă superioară. Cu aceste rânduri am sfârșit prima față (*visul*) a talentului lui Șt. Petică.

* * *

Caracteristica acestui al doilea volum de poeme „Cântecul Toamnei” și „Serenade Demonice”—corespunzător fazei a doua (*realitatea*)—e descrierea realității așa cum ni se înfățișează de cele mai multe ori: goală și brutală, e oboseala pe care o simțim în fața acestei realități, în fața aceluiaș decor, viața:

*Măreț precum e-un rege în zile glorioase
Orașul se'ncunună cu purpură și aur:
Pe turlle ruginite, pe creștete de case
Și albe capiteluri, brodate în tort de aur...*

(Cântecul Toamnei, pag. 20)

În această poezie expresiile sunt mai aspre, uneori prea aspre; valul acela vaporos din melancolie e sfâșiat: muzicalitatea mlădioasă, adormitoare a versului a dispărut; sentimentul e înlocuit prin idee; poezia e mai concentrată, mai rezumativă.

*O ceată întunecată s'a oprit
Tăcută și răsleață la răscruce;
Atât de greu îi cade în asfințit
Tortura de-a nu ști'ncotro s'apuce*

*Cât fuse ziua goală s'a'nbuibat
Cu cântece și joc în loc de pâine
Și beată de plăcere a uitat
De grija zilei groasnice de mâine.*

(Serenade Demonice, pag. 32)

Poezia de mai sus, citită cu atenție și complexată cu fantazia, ne sugerează: nedumerirea, oboseala, teama pe care trebuie să o simtă toți aceia, cari ani de-a rândul au petrecut, risipindu-și nebunește energia și avânturile tinereței. Și acum câteva rânduri ca înclieiere.

Ștefan Petică cu toate că a trăit numai douzeci și șapte de ani și într'o vreme în cari alte tendințe și curente literare—potrivnice talentului său—era a tot—stăpânitoare, totuși a reușit să ne lase câte-va poeme de-o netăgaduită frumusețe, poeme în care noi stabilim începuturile poeziei nouă.

Mihail G Bobeș

In noaptea Invierii.

*S'a inserat și rând pe rând
Steluțe, care luminând
Vestesc o zi de săbătoare,
S'aprind în ceruri lucitoare.*

*Răsună clopotul de aramă
Din vechea turlă; și el cheamă,
In noaptea plină de tăcere
Creștini pioși la Inviere.*

*Pe hudite, ca și pe cale,
Către biserică din vale,
Pășesc copii și cu bătrâni,
Cu flori și lumânări în mâini:*

*Iar în bisericuța sfântă
In altarul sfânt, se cântă
D'un preot în noaptea divină:
„Creștini veniți de luați lumină!”*

*Toți iau lumina din lumină.
Și Sfântul Paște și se'nchină
Apoi cu sufletul curat
Ei strig: „Cristos a înviat!”*

Mircea Mărdărescu

Basm Dobrogean

Toc . . . Toc . . . Hei, undeva arar
Își toacă'n toacă o rugă un pescar . . .
Să prindă mâine pește în năvod . . .
Toc . . . Toc . . . Și bate toaca lângă pod . .

Răspunde'arar din alte părți: Toc . . . Toc . . .
 Un sfânt uitat c'o traistă lângă foc.
 Un fiu de vânt c'o zână lângă el.
 Toc . . . Toc . . . Și bate toaca'ncetinel . . .

Ce basm să-ți spun; Pe toate le-am uitat
 În țara toamnei iarăși a tocat.
 Când o Domniță a clipit din gene,
 Toca un Mag pe țarmuri dobrogene . .

Toc . . . Toc . . . Hei, știu eu cine a tocat?
 Un fiu de zână sau de împărat !.
 O fi zărit luceferi în livadă
 Și d'aia toacă noaptea, pe zăpadă . . .

Toc . . . Toc . . . Hei, toacă undeva arar
 Un fiu de împărat pentr'un pescar
 Să prindă mâine pește în năvod
 Toc . . . Toc . . . Și bate toaca lângă pod . . .

Liuben Dumitru

PEISAGIU

E dimineață
 Soarele deșteptat din somn, dă semne de viață !.
 Raze sfioase încălzesc coama dealului din față.
 Un plug se luptă cu pământul
 Dintrun covor singuratic, de brebenei,
 Presărat cu toporași se ridică aburi leneși.
 O ciocârlie brăzdează ca un glonț aerul, îmbibat cu
 miros de sulfină.
 Carul scarțaind coboară la vale.
 Un fluier răsună'n depărtări.
 E zi de primăvară.-

Tity Moiescu.

OCHII TĂI.

Ochii tăi emană fascinarea
 Sunt puternici ca magnetul,
 Sunt genuni adânci ca marea
 În care mă pierd cu încetul.

Isvoare de ale amorului pline,
 În care viu să-mi scald privirea,
 Și inima să mi-o deschid,
 Să-ți formeze din ea iubirea.

În ochi-ți tari ca seninul
 Și frumoși ca două stele,
 Văd cum pâlpâie destinul,
 Fericit al vieții mele.

R. T.

IMAGINI . . .

Vin umbre reci în noapte
 Să-mi turbure gândirea . . .
 Aud cuvinte'n șoapte . . .

Să plec în miezul nopții,
 Când toată firea tace;
 Să plec să-mi caut pace!

Și iar îmi joacă'n față
 Imagini neînțelese . . .

Dar adevăruri crude,
 Vin iar să mă'ntristeze:
 Pigmei ce-și vând onoarea,
 Mișei ce bat cu bâta!
 Și brute de tot felul

Ce în zadar fac umbră
Bătrânului pământ.

Răbdarea Ta Stăpâne
E mare; însă mâine
Când omeneasca turmă
Va fi la judecată
În ziua de pe urmă
Sfârși-se-vor aceste
Nelegiuri mârșave.

Grozav va fi supliciul . . . .

L. Georgescu

FRÂNTURI

Pământul dăduse în clocot. Toate fetele satului se scăldau mulțumite în jurul unei bărci. Puțin mai departe, băeții, de prin clasele primare, se lăsau șireți la fund, ori priveau curioși acolo, unde parcă îi îndemna cineva din ei. Unul mai răsărit făcu mâna pâlnie și le șopti:

—Bă, eu mă duc la ele!

Porni pe furiș (văzuse el o poză cu hoți de mare) și pe negândite răsări în mijlocul fetelor, care-l primiră:

—Aoleo!

—Dracu!

—Leano, vine!

—Cine-i?

—Iote!!

—Mamă!

Toate fugiră speriate către mal. Leana, cea mai mai mare și mai curagioasă (bătuse pe unul, care voise s'o tragă de păr, din dragoste) luă din fundul apei o piatră, se ridică în picioare și o svârli inciu dată:

—Fire ai, tu, să fii!

Celalte continuară cu darnicie:

—Mucio!

—La Domnul!

—Zdreleo!

—Ticniture!

—Te spui eu la nenea!

O babă trecu împleticindu-se și surăse pierdută în trecut: „Are cui semăna. Tot așa era și taică-său, când flăcăiam împreună.

El parcă nici n'auzea. De cum se ridică se Leana în picioare, rămăsese minunat, iar după ce i s'a luminat fața de o nouă și dragă descoperire, a plecat grăbit să nimerească și pe ceilalți, cărora le părea rău, că nu-s și ei ca dansul, Radu.

—Ai văzut, bă?

—Are?

Radu îi privi cam de sus și le răspunse cu mândrie:

—Are!

—Cine, îndrăsni unul să-l tragă de limbă?

—Leana!

Lică ascultase cu inima strânsă. Nu era „Infipt“ (cu toate că admira palăria lui „Carol cel Indrăzneț“), dar se ducea cam des pe la verișoară-sa. Leana și îi părea grozav de rău, când n’o vedea măcar de zece ori pe zi, ori când vorbea de altcineva în fața lui. Acum strânse pumnii și îi veni, așa să-l ia la bătaie pe Radu, dar știind sfârșitul încăierării, se răsbună punând pe altul „să i arate lui“:

—Ce crezi, mă, că nu ți-o face unchiu?

—Da ce, bă, tu crezi că eu sunt prost să mă prinză.

Gașca se sparse. Lică plecă s’o vadă pe Leana, care-și făcea de lucru pe prispă și să mai vorbească.

—Ce, mă, și tu erai cu aia?

—?!

—Zi, mă Lică, tu l-ai învățat pe Radu?

—Nu.

—Ne jucăm?

—Ne jucăm. La aia cu florile?

—La aia. Na hârtia, na creion și scrie-mi tu mai întâi.

Lică luă poziția, cum îl învățase „Domnu“, ascultă și începu să aștearnă pe hârtie, după vorba Leanii:

—Trandafir!

—... fir!

—Lăcrămioară, Lalea, Crin, Garoafa.

—... oa-fa!

—Cicoare și nufăr!

—... nu-far!

—Acuma pune literele unde vrei tu: F, D, L, M, N, ...

—N!

—R și P!

—... și P!

—Acuma întreabă-mă și scrie răspunsul meu, cum ți-am arătat. Na! știi?

—Da. Pe cine iubești? Și îți simți urechile roșindu-se.

—Lăcrămioara!

Lică scrie în dreptul floarei numite: iubești și continuă.

—Cine te iubește?

—Laleaua!

Adăogă și el, cam nervos, dar adăogă: te iubește. Urma:

—Cine te simpatizează?

—Crinul!

—Pe cine simpatizezi?

—Trandafirul!

—Cine te urăște?

—Garoafa!

Pe cine urăști?

—Nufărul!

—Gata, a mai rămas doar una. Citeste să-ți vezi isprava, zise Lică supărat.

Leana celi:

Trandafir. F „simpatizezi

Lăcrămioara. D ..iubești
 Lalea.. R ..te iubește
 Crinul.. M ..te simpatizează
 Garoafa.. N ..te urăște
 Cicoareș.. P ..
 Nufărul.. L ..il uraști.

—Vai, ia uite, „R“ mă iubește! Cine-i cu „R“, Lica?

—Nu știu, poate Radu, răspuse el cu răutate!

—Radu?

—Da, Radu ala frumos!

—Lasă, mă, nu fi prost, pe mucosu de el? Hai, să-ți fac și eu ție!

—Nu vreau. Plec.

—Unde?

—Să mă joc!

—Pai noi ce facem?

—Nu-mi place jocu ăsta, că minte!

—Stai, mă Lica!

—Nu stau, fetico!

Ieși pe poartă cu ochii în pământ, se împiedică de o buturugă și se depărta schiopătând. Ii venea să plângă, nu de durere, ci de altăceva: avea el într'un colțișor al sufletului, ceva pe care o împăturase cu grija și o ascunsese cu gânduri naive: prima lui dragoste, Leana. Ar fi vrut s'o smulgă din piept și s'o calce în picioare, dar nu putea. Iși îneca și el durerea, cum înțelese:

—Umbia după Radu? A dracului! Lasă c'am s'o spun eu lu'unchiu! Pă mine mă urăște! Așa? Mai merse câți-va pași simți cum i se topesc câte-va lacrimi pe inima.

Se întoarse napoi cu un gând ce-i svăcnea tâmplele:

—Dacă a doua oară Radu o urăște, iar ea ține la mine?

T. TAR.

CRONICA LITERARĂ.

„Aurul Negru“

C. Petrescu.

Deși „Aurul negru“ este continuarea romanului „Comoara regelui Dromichet“ este deosebit ca acțiune. Eroul—căutător al acestei comori cumpără un teren în speranța de a o găsi acolo, dar în loc de comoara căutăta găsește petrol sau „aur negru“ cum îl numește d. Petrescu. Imprejurul „Aurului negru“ se desfășoară întreaga acțiune în care autorul ne introduce într'un mod magistral prin prolog:

În timpul unei ierni cumplite în preajma Crăciunului vine, la o unică gară din Barăgan. D-l ministru al comunicațiilor Demetru Demetrian, Dar trenurile sunt înzăpezite și aștep-

tând d. ministru se împrietenește cu șeful gării Vartolomeu Diaconu, față de care și-a ascuns adevărata personalitate dându-se drept un avocat de a-l d-lui ministru. V. Diaconu își exprimă dorința de a fi mutat la Piscul Voevodesei, o localitate petroliferă.

După dorință, V. Diaconu e mutat la Piscul Voevodesei unde toate terenurile petrolifere sunt proprietatea lui Zaharia Duhu, un fost căutător de comori având ca partași pe bancherul Hagi Iordan și pe inginerul Grițescu. Ministrul D. Demetrian trecut acum la departamentul industriei este forțat de guvern, care avea nevoie de un împrumut în străinătate, să facă o lege prin care să dea voe capitaliștilor străini să exploateze petrolul României. Dar, adversarii lui scot o broșură ce dovedește originea obscură a nevestii sale, care de altfel și acum îl înșeală, și îi amenință că o vor răspândi în public. Demetrian este silit să demisioneze. Totuși legea e făcută și votată. Capitaliștii străini invadează în țară. Și la Piscul Voevodesei se aduc alte instalații, alt personal. Familia Diaconu s'a mai îmbogățit. S'a angajat o profesoară particulară pentru Nevasturica, fata lor. Profesoara se numește Ilenuța; e fata lui Alecu Toader Precup, un păzitor de noapte la sonde. E fată draguța și iubește pe un tânăr funcționar, tot dela sonde Mihail Peclu. Ilenuța Precup e văzută pe stradă de noul director al întreprinderii petrolifere, e Sir Regineld Giblous căruia îi place. În curând Mihail este trimis la învățatură de Domnul Director. Atras de studii Mihail o uită pe Ilenuța. Ea este luată în căsătorie de Sir. Giblous în casa căruia duce o viață chinuită. Satula de viață pe care o duce cu acest om ursuz și rece care nu știe nici cel puțin românește, ea se sinucide dându-și loc după ce s'a uns cu benzină distilată cu aparatele noi spre a deveni „mineral“ singurul cuvânt care-l interesa pe bărbatul ei. După câțiva ani petrolul din sânul pământului s'a terminat. Streinii au plecat în veșnica căutarea „aurului negru“. Piscul Voevodesei a devenit iar un sat mic, patriarhal, în care singurul locuitor a rămas Zaharia Duhu. Totul a înverzit gândacii disparuții iar cocoșii revin iar în satul în care nu mai poposiseră de atâta vreme. Singur, Zaharia Duhu închide ochii amețit de atâta lumină bună și lină.

Personagiile sunt zugrăvite și conturate cât se poate de bine: Zaharia Duhu, deși bogat este desinteresat. Și a dat seama că s'a îmbogățit fără muncă și ajută, când este la Paris, într'un mod indirect pe boerul Boldur Iluveanu dela care a cumpărat terenurile și care acum e sărac. Nu e mandru, nu e aro-

gant stă de vorbă cu orișice țaran. E bun, e milos. Ajută pe V. Diaconu când acesta e desnadăjduit de scăderea devizelor petrolifere pe care le cumpăraseră. Deși bogat nu-i place să trăiască pe picior larg, ci locuște tot în mica și vechea lui casă din Pîscul Voevodesei. Din tinerețe e pasionat pentru studiul antichităților. Demetru Demetrian un om prea bun dar cu o voință prea slabă. Il descurajează orice obstacol al vieții.

Ilenuța o fată increzătoare și iubitoare care se rescrumnează când viața-i este nesuferită pentru a ferici pe tatăl său dar la urmă se sinucide Vartolomeu Diaconu un om visător ce tinde spre o viața mai ușoară. Tot ceea ce aude și vede își închipue. Are o imaginație puternică.

Tina, nevasta sa, o femeie invidioasă față de cei bogați mai ales față de Zaharia Duhu pe care-l consideră un bătăran.

Alecu Teodor Precup tatăl Ilenuței e un om maniac; poartă zece ceasuri prin buzunare, le îngrijește ca pe copiii lui: le șterge. E increzător: se bucură când Sir Reginald Gilbous îi dă bani numai ca să consimtă la căsătorie ficei lui dar când află moartea ei aruncă cazanele în aer și omoară pe Gilbous după ce Nevăstuica întristată îi deschisese ușa al cărei secret americanu îl știa dela Ilenuța în casa căreia avea voie să intre.

Van den Vondel, noul inginer, e un om umblat prin lume și cult. Se interesează de cultura poporului. Ia pe Ilenuța ca să-l învețe limba română și să-i arate proverbele române. Ii e simpatică simplitatea țărănească. Ii e simpatic simplul Zaharia Duhu ale cărui cunoștințe despre comoara regelui Dromichet. Iși dă seama de nenorocirea Ilenuței și nu oprește pe Precup să răsucească mânerile de presiune deși își dă seama de nenorocirea ce va urma.

Horia Țincocu e tipul adevăratului adversar politic sau poate a unu patriot. Sebastian Luduș e tânărul inginer interesat de studiile perfecționate, cu aparate perfecționate în laboratoare noi și dorește străini să intre în țara mai repede.

Sir Reginald Gilbous e omul pe care nu mai interesul îl conduce. De altfel e foarte șiret, îndepărtează pe Mihai trimitându-l la studii. Știe ca studiile îl vor pasiona și va părăsi pe Ilenuța care descurajată se va căsători cu el.

Mihai Teclu e tânărul pe care studiile științifice îl pasionează ca pe orice tânăr de vârstă lui.

După cum vedem pe lângă o acțiune bine condusa romanul d-lui Petrescu cuprinde și caractere bine conturate.

În acest roman d-l Petrescu reușește în deajuns de bine să ne redea scene din viața, politică, burgheză și industrială.

După părerea mea acest roman e o puternică za din lungul lanț al frumozelor romane ce scrie și va scrie d. Cezar Petrescu.

C. M.

Reviste Ziare Cărți

Insemnări-anul III No. 16 Mart Dorohoi

Mărturisim din capul locului că, până acum ne-am întâlnit cu paginile moldovenești ale „insemnărilor“ despre care atâta au vorbit ziarele și revistele de capitală. Ne bucură faptul că ni se transmite cuvânt frătesc din Moldova, nouă, celor uitați de mult în largul stepei dobrogene. „Insemnăr.“ merită toată atenția. De trei ani de când apare în slujba culturii a reușit să-și grupeze în jur-un cerc de intelectuali, să atragă condee talentate și vre'o câteva condee din capitală. Astfel, ultimul număr este aproape întreg închinat poetului I. Pillat. Insuși sărbătoritul scrie versuri cu miros de primăvară. Printre articolele semnate de Ec. Furtună, prof. Enescu se întrezărește sârguința depusă de directorul ei. Din numărul acesta, reținem poezia „Pădure“ a poetului bucovinean Mircea Streinul, din care cităm o strofă din cauza lipsei de spațiu:

*Stau în calea fiarelor și-mi pare
Că vânători doar pe mine măucid.
Sunt frate bun cu lupul, care*

Adoarme, având pe limbă gust amar de vid.

În rest, două pœzii închinată D-lui Pillat, epigrame, nuvele, etc. La cronică, se recenzează cărți din editura bucovineană „Iconar“.

„Suflet românesc“ Anul II Febr.—Mart. Oradea

Revista poetului El. G. Georgescu, aduce prinos literaturii un număr elegant tipărit număr festiv.

Afară de „Gând românesc“ dela Cluj, nici o altă revistă nu se prezintă așa de estetic întocmită.

Printre versurile și proza animatorilor acestei reviste, ochiul deosebește urme de pană bucureșteană—urme de cerneală consacrată de mult literaturii. Astfel numărul festiv, pe lângă colaborările bunului director și celorlalți membri din comitet, ca de exemplu St. Stanencu-Buzău, Eug. Ceonța, H. Bătrănu descifrăm ici și colo slova scriitorului Radu Gyr, a lui Eugen Relgis, versul lui Dem. Basarabeanu,—a lui C. St. Cazacu, versul lui Virgil Ghiorghiu lângă psalmodierea lui Dimitrie Cosma.

La „cronică“ alături de „Destinul“ D-lui Voiculescu se recenzează cărți ca „Firu'n patru“, „Apostol“ etc. etc.

La „reviste“ se recenzează revista
bucureșteană „Herald“

Braşovul Literar

anul III 15-16 Mart Braşov

Retras de zgomotul infernal al capitalei, trubadurul saloanelor bucureştene, D-l Cincinat Pavelescu scoate de trei ani, depunand an cu an o muncă migăloasă şi costisitoare, revista „Braşovul literar“.

Numărul ultim pe lângă articolul, „Amintiri literare“, scris de D-l Cincinat Pavelescu, aduce proza şi versuri semnate de I. Foçşeneanu, Gherghinescu Vania, I. Valerian, Ecaterina Pitiş, Ion Th. Ilca, Anderca, Smaranda Andricu, etc. La „Cronica“ se recenzează: „Amvonul de Azur“ al D-lui Gherghinescu Vania, „Casa—Thuringer“ a lui Panait Istrati, „Fantana cu chipuri“ a D-lui N. Davidescu ş. a. O importantă dare de seamă cu privire la „Activitatea“, „Ligi culturale“ ştiri culturale din Sibiu, Cluj, Timişoara.

Pământul

Anul III—No. 62—93 17 Mart Călăraşi

„Pământul“ este desigur cel mai bun ziar din câte ziare provinciale am întâlnit până azi.

După o activitate de trei ani pe tărâm cultural, „Pământul“ a reuşit să grupeze în paginile lui pe aproape toţi intelectualii călărăşeni.

Domnul Eugen Cialăc, redactorul acestui ziar, are deosebitul merit de a fi numit cu adevărat unul dintre reformatorii presei provinciale. Numărul de faţă aduce, în afară de celelalte articole, poezii şi notiţe, rubrica „Vitrina“ bogată şibine scrisă. Juste şi totodată interesante răspunsurile dela rubrica „Rosturile publicaţiunilor de provincie“ deschisă de ziarul „Pământul“.

Puncte

Anul I No. 1 Buzău,

Este minuscula revistă ce apare la Buzău, revistă ultramodernistă, şi cu un viitor strălucit.

Cronos

Am primit la Redacţie.

- „SATUL“ — Anul IV—40 Martie Bucureşti
- „PĂMÂNTUL“ — Anul III—63 Martie Călăraşi
- „Braşovul-literar“ — III—15-16 Mart. Braşov
- „Suflet-Românesc“ — II—Febr-Mart. Oradea
- „INSEMNĂRI“ — III—16—Mart Dorohoi
- „Crainicul Cetăţii“ — II-5-7 Burdujeni-Suceava
- „Zorile Romanaşului“ VII-9-10 Celar Romanaşi
- „Viaţa Satelor“ — Anul II-1-2-Febr.- Corneşti- D-viţa
- „Semănătorul“ — III 29-30 Mart Silistra
- „PUNCTE“ — Anul—I — 1 Mart Buzău
- „START“ — Anul—I — 2 Oct. 1933 Braşov
- „Observatorul“ — I — № 2 Mart. R.-Vâlcea
- „PRESA“ — Anul VI-№ 113 Febr. Piteşti
- „ISGREV“ — Anul I - 2 Martie Silistra
- „LUMINA“ — Anul I - 2 Martie Silistra
- „Gorjanul“ — Anul 1934 - № 12-13—Târg. Jiu

Cu numărul de faţă—deoarece nu suntem o revistă de polemică—anunţăm intreruperea definitivă a polemicilor, oricare ar fi natura lor.

ROD NOU

Revistă literară—artistică—științifică
Sub conducerea unul comitet

Redacția și Administrația:
Biblioteca Lic. „DUROSTOR”—Sillstra

Abonamente un an—lei 50—Autorități 100 lei

SUMAR

Prof. C. Pavel	Talmăciri
? ?	Scrisoare
Dorin Moiescu	Și eu am fost student
Tity Moiescu	Zi sfântă
W. Y. Simicel	Cristos a înviat
Mih. G. Bobeș	Ștefan Petica
Mircea Mărdărescu	In noaptea Învierii
Liuben Dumitru	Basm dobrogean
Tity Moiescu	Peisagiu
R. T.	Ochii tăi
L. Georgescu	Imagini
T. Tar.	Frânturi
C. M.	Cronica Literară

Reviste—Ziare—Cărți
Reviste primite la Redacție.

Revistele și ziarele cărora le vine revista „ROD NOU”—sunt rugate a ne onora cu schimbul.

Domnii scriitori dobrogeni care doresc să le fie cărțile recenzate, sunt rugați a ne trimite câte un exemplar la redacție cu mențiunea „pentru rubr. *Carnet Dobrogean*”—

Responsabilitatea o are comitetul.

Tipografla „PROGRESUL”—Sillstra